

COL·LECTIU D'ENSENYANTS DE LA RIBERA

30 anys de Renovació Pedagògica

Reservats tots els drets.

No es permet cap forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra sense el permís previ i per escrit dels propietaris del *copyright*, tret de les excepcions previstes per la llei.

PRIMERA EDICIÓ

Març, 2025

© del text: Guadalupe Palau Monteagudo, Josep Ramón Torres Baldoví,

Joan Andrés Terenti

Recull fotogràfic: Carme Congost Camacho

Amb la col·laboració dels membres de la comissió permanent del CODERI:

Paqui Talens, Pere Calpe, Josep Vicent Bataller, Rosa Martínez, Roger Pons,

Imma Castelló, Lluís Cases, Pepa López, Vicent Ginestar

© DAQUESTA EDICIÓ: Reclam Editorial i Institució Alfons el Magnànim

www.reclameditorial.com

info@reclameditorial.com

www.alfonselmagnanim.net

magnanim@dival.es

Disseny de la col·lecció: Reclam Editorial

Revisió lingüística: Leo Giménez i Jordi Giménez

Depòsit legal: V-927-2025

ISBN: 978-84-19787-53-8 (Reclam Editorial)

ISBN: 978-84-1156-081-8 (Institució Alfons el Magnànim)

COL·LECTIU D'ENSENYANTS DE LA RIBERA

30 anys de Renovació Pedagògica

Guadalupe Palau, Ramón Torres, Joan Andrés

M.R.P. Col·lectiu d'Ensenyants de la Ribera

Diputació
de València

Àrea de
Cultura

institució
alfons
el magnànim

COL·LECTIU D'ENSENYANTS DE LA RIBERA

30 anys de Renovació Pedagògica

Guadalupe Palau, Ramón Torres, Joan Andrés

Diputació
de València

Àrea de
Cultura

institució
alfons
el magnànim

ÍNDIX

LA HISTÒRIA DE LA RENOVACIÓ PEDAGÒGICA	13
I CONGRÉS DELS MOVIMENTS DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA (1982)	19
EL COL·LECTIU D'ENSENYANTS DE LA RIBERA CODERI	23
1986/1990	29
1990	35
1991	45
1992	53
1993	61
1994	67
1995	73
1996	79
1997	85
1998	89
1999	95
2000	101
2001	107
2002	111

2003	113
2004	119
2005	127
2006	135
2007	141
2008	149
2009	157
2010	163
2011	169
2012	177
2013	183
2014	189
2015	195
2016	201
2017	207
2018	211
2019	219
A PARTIR DE 2020	225
LÍNIA DE TEMPS	256
LA COMISSIÓ PERMANENT DEL CODERI	264

Una cançó popular diu que “20 anys no són res”. I és cert, la vida passa volant.

A la Ribera del Xúquer, si mirem arrere, vorem un grup de persones, professionals de l'ensenyament, que hem estat, no 20, sinó més de 30 anys compromesos amb l'educació, treballant cada dia per a millorar l'escola, que continua sent una part consubstancial de la nostra vida.

Este grup de mestres, hòmens i dones amb molta illusió, ens convertírem en militants dels Moviments de Renovació Pedagògica –MRP–, i fundàrem el CODERI: Collectiu d'Ensenyants de la Ribera.

Durant més de trenta anys, mestres coderines i coderins, ens hem reunit per a debatre, intercanviar experiències, aprendre dels altres i amb els altres, qüestionar, experimentar, avançar i millorar el nostre treball a les aules i a la vida.

Ser coderina i coderí significa retrobar amics i amigues, amb les mateixes inquietuds, una o dos vegades al mes, i xarrar d'educació, fer-se un esmorzar, sopar o el que siga per poder seguir xarrant, contar-se acudits, preparar alguna eixida per la natura, compartir illusions, organitzar trobades per a compartir i intercanviar idees o experiències i passar-s'ho bé junts.

Tot això s'acumula i sense adonar-te'n, els trenta anys et cauen damunt. I què has fet durant tot este temps? Un dia et pares a pensar, recordes i veus que s'han fet coses, moltes coses, moltes més de les que volen i diuen, moltes més de les que pensaves que podries fer.

I decidim posar-ho tot en un recull perquè altres generacions puguin conèixer el nostre esperit, saber que és possible avançar cap a la utopia del ser humà ideal.

Per a omplir uns documents, un notari preguntà quina era la professió d'una companya nostra, i quan va contestar que era mestra jubilada, el funcionari li va dir que ja no ho era. La indignació la feu botar. Este home no sabia que ser mestra és un estat que s'adquirix el primer dia i no s'abandona fins a l'última alenada.

Dedicat expressament per a aquelles i aquells que seran mestres fins al darrer dia.

LA HISTÒRIA DE LA RENOVACIÓ PEDAGÒGICA

Alguns situen l'origen dels Moviments de Renovació Pedagògica (d'ara en avant, MRP) en els darrers anys del franquisme. A. A. Sáenz del Castillo afirma que la història dels MRP està lligada a la història de la Transició. També Àngels Martínez Bonafé inicia el seu relat “Pensar històricament els MRP” en 1975.¹

No obstant, ja en 1876, amb la creació de la Institució Lliure d'Ensenyament (ILE) es va iniciar un projecte que marcarà el món educatiu fins al colp d'estat del general Franco en 1939. La ILE s'inscrivía dins dels moviments regeneracionistes que buscaven una solució al deteriorament de l'Espanya Imperial de Carles V que, amb la proclamació d'independència de Cuba i Filipines, estava tocant fons. La ILE es proclamava com a iniciadora del procés de renovació que plantejaven els pedagogs en el segle XVIII Johann Heinrich Pestalozzi i Friedrich Wilhelm Froebel. És per això que alguns dels historiadors de la Renovació Pedagògica situen el principi del moviment amb la Il·lustració.² Una època que bevia dels grans filòsofs del segle de les llums, entre els quals destaquem a Jean Jacques Rousseau i el seu llibre *Emili* com a renovador principal de la visió sobre la infantesa recollit per Pestalozzi.

Jan Amos Comenius, al segle anterior, en la seua *Didàctica Magna*, assentà les bases de la pedagogia moderna. El pedagog txec recollia el mot *paideia* (παιδεία), en el qual s'instituïa l'ideal educatiu grec, o siga, la

1. MARTÍNEZ BONAFÉ, Àngels, *Pensar històricament els moviments de renovació pedagògica*, Departament d'Història Contemporània, Universitat de València, setembre de 2006.
2. PEPE DOMÍNGUEZ, “La renovación pedagógica: del instrucionismo intelectualista al holismo educativo”, dins de *Tendencias Pedagógicas* (núm. 27), Madrid, 2016.

transmissió de valors morals i coneixements tècnics i ètics inherents a la societat com a model educatiu de la societat humanista.

Com li feia dir Plató a Sòcrates, els educats fan que “tota la polis siga feliç procurant l’harmonia entre els ciutadans [...]fent que uns i altres s’intercanvien els beneficis que cadascun pot oferir a la comunitat, i si educa hòmens d’aquelles característiques no ho fa per a permetre’ls que cadascú es gire cap a on vulga, sinó per a usar-los amb l’objectiu de conjuntar la polis.”³. La polis grega plantejava que l’objectiu fonamental de l’educació no era l’erudició, sinó l’ἀρετή (*areté*), mot grec amb un sentit més a prop de saviesa que d’erudició. Mitjançant l’educació les persones havien d’arribar a ser justos, a viure una vida moralment bona, a governar les tendències concupiscibles i irascibles per la raó; sols mitjançant l’educació es podia formar una societat justa, i moralment bona. Tot i això, no totes les polis gregues entenien l’*areté* de la mateixa manera. Esparta li donava gran importància a l’ardor guerrer i a la defensa de la pàtria, fins i tot pagant-ho amb la vida, mentre que a Atenes, durant el seu segle d’or, el v aC, la raó adquiria un pes determinant.

Roma, com no podia ser menys, heretà de la filosofia grega el dualisme entre idea i forma, encara que amb matisos, com ho feu Quintilià. Eixa dicotomia ha perdurat al llarg dels segles amb diferents formes. Durant tota l’Edat Mitjana el primer fill dels nobles era educat com a guerrer i el segon com a clergue; al primer, el cos, al segon, l’esperit. L’humanisme, seguidor de la filosofia atenenca, cercava l’harmonia entre ambdós parts, tal com ho deia Montaigne en la seua cèlebre fórmula: *Un cos ben fet amb un cap ben ple*.

En l’ideal dels il·lustrats, seguidors de les propostes humanistes, l’educació havia d’ampliar els coneixements de la població com a condició *sine qua non* per a la modernització de la societat. L’*areté* s’oblidava de la recerca de l’harmonia i se centrava en l’educació del ciutadà tenint en compte que eren els sabers acadèmics el que havien de portar a la saviesa. Però a poc a poc prioritzaren l’erudició i s’oblidaren de la saviesa. Fins que els prussians plantejaren un model d’escola que s’implantarà primer a Europa i, a poc a poc, en el món sencer, a mesura que el capitalisme anirà desenvolupant-se, i desbancará formes d’educació mil·lenàries pròpies

3. PLATÓ, *La República*, llibre 7 520a.

d'altres cultures, com la xinesa, la hindú o la tradicional de moltes cultures arreu del món.

Però, el caire excessivament nacionalista del sistema d'ensenyament prussià fou durament criticat després en la Primera Guerra Mundial. L'acumulació de sabers sense perspectiva crítica havia arribat a tal extrem que, després del desastre humanista de la Segona Guerra Mundial, el canvi de paradigma seria la reivindicació constant de la pedagogia crítica. Dewey, Montessori, Freinet, així com tots els membres de la Ligue Internationale pour L'École Moderne que es reuniren per primera vegada a Calais en 1921, tindran un especial protagonisme en la segona meitat del segle xx. Des de la finalització de la segona guerra mundial, el món occidental intenta aglutinar perspectives antagòniques i en la actualitat, ningun govern occidental és capaç de donar un gir copernicà que s'enfronte a les contradiccions de l'escola liberal capitalista occidental hereva d'aquella escola prussiana del segle XVIII i XIX. Als anys seixanta Freire atacà l'educació bancària⁴, Illich⁵ demanà l'eliminació d'una escola que sols servix per a expedir titulacions, sancionadora i, com a resultes, García Olivo⁶ ja en el segle xxi, designa l'escola com un espai d'alienació de l'individu i l'ensenyant com un sicari del capitalisme.

Serà de la mà de tots estos pedagogs que acompanyaren els mestres de la República com Carles Salvador o Enric Soler i Godes, que altres mestres més jòvens com Ferran Zuriaga o Carme Miquel mamprengueren els camins de l'escola nova de Ferrer i Guàrdia, dels projectes de treball de Dewey i Kilpatrick, dels centres d'interés d'Ovidi Décroly, de l'escola activa de Maria Montessori o de les tècniques de Celestin i Élise Freinet, etc., per a crear l'escola postfranquista. Darrere dels primers mestres de la secció pedagògica de Lo Rat Penat s'aglutinà als anys seixanta i setanta tot un seguit d'ensenyants insatisfets amb un model educatiu que no donava resposta als problemes que arrossegava la societat per culpa d'una educació segregadora. Hereus de tot este bagatge a partir de la mort de Franco, els Moviments de Renovació Pedagògica (MRP) decidiren crear un model capaç d'aconseguir els ideals de la Il·lustració compendiats per la Revolució Francesa en tres mots: llibertat, igualtat, fraternitat.

4. Freire, Paolo, *Pedagogía del oprimido*, Siglo XXI, Madrid, 2012.

5. ILLICH, Ivan, *La sociedad desescolarizada*, Joaquín Mortiz, Mèxic, 1985.

6. GARCÍA OLIVO, Pedro, *El educador mercenario*, Brulot, Madrid, 2009.

ORIGEN DELS MRP

Molts historiadors de l'educació consideren que la trajectòria dels MRP està lligada a la història de la Transició, una època de límits controvertits però caracteritzada per les reivindicacions, protestes i repressió. En este període, la classe mitjana es fa més nombrosa i considera l'educació com un element emblemàtic i motor de mobilitat social. Això produirà la Llei General d'Educació (1970), de llarga durada i clarobscur en uns temps on es construïa un nou model social amb pactes importants, i uns moviments participatius amb una doble dimensió: el principi de realitat possible i el principi de la utopia.

Fruit i conseqüència d'este panorama es difongueren les idees pedagògiques que podríem englobar sota l'epígraf d'Escola Nova. L'activitat i l'alumnat constituïxen el nucli central de la renovació, i temes com les eixides escolars a la natura, l'educació integral, la socialització, la creativitat, la importància de la subjectivitat, la relació personalitzada amb l'alumnat, es fan populars i seran els principis immediats de molts projectes educatius.

Es reivindica una escola més plural i menys autoritària. Conceptes com coeducació, educació sexual, formació especialitzada en les diferents àrees del currículum, noves teories psicològiques d'interpretació dels infants, diversificació, introducció de la llengua materna a les escoles o pluralisme ideològic comencen a afermar-se en la cultura comuna del magisteri a poc a poc. Esta situació posa en crisi l'anterior model educatiu i a partir de 1975, amb la caiguda del Règim, les postures es radicalitzen. Els sindicats i els partits polítics prenen posicions i les qüestions pedagògiques es manifesten entrelaçades amb les demandes sindicals i polítiques.

Les primeres reunions o "Converses Pedagògiques" de Rosa Sensat s'inicien en 1965. L'any següent, el 15 de juliol de 1966 es produïx la 1a Escola d'Estiu a Barcelona al Col·legi Ntra. Sra. de Lourdes i quatre anys més tard (1970), la de Lleida. Cap a 1978 es diversifiquen les Escoles d'Estiu en diverses contrades de Catalunya i en 1980 comencen les primeres trobades de coordinació dels MRP i grups organitzadors de les trobades estivals. En 1983 a les Jornades de Roses s'establix el model territorial de la

Federació d'MRP de Catalunya i s'acorda el model d'immersió lingüística. Tres anys després, es constituïx oficialment este agrupament pioner en les Jornades de Lleida. També en altres comunitats es van formant col·lectius, que es relacionen entre ells des de 1974. Les Primeras Jornadas Estatales de Renovación Pedagógica es convoquen a Almagro (Ciudad Real) els dies 29-30 d'abril de 1979, a les quals assistixen representacions reduïdes de diverses escoles d'estiu i del Moviment Freinet (MCEP). Després de quatre trobades, es convoca el primer Congrés d'MRP de diversos territoris en 1983 a Salamanca, que tingué una gran repercussió amb la presència de l'aleshores ministre d'Educació, José Maravall.

Les característiques comunes són:

- Entitats formades per treballadors professionals de l'educació pertanyents a totes les etapes i dedicacions dins del sistema educatiu.
- Organització autònoma i independent de l'Administració educativa, del moviment sindical i d'organitzacions polítiques.
- Consideració a si mateixa com a part organitzada del moviment social de renovació pedagògica i de transformació del sistema educatiu.

Al País Valencià, hi ha mestres com Ferran Zuriaga, Carme Miquel i Maruja Pérez, que durant els anys seixanta contacten amb el Moviment Freinet a Cannes (França) i porten la renovació pedagògica a les nostres terres. Ací enllacen amb la tradició republicana i, preocupats per la situació en què es trobaven els xiquets i xiquetes valencians davant una escola tradicional, junt amb altres companys i companyes, constituïxen la Secció de Pedagogia de Lo Rat Penat en 1964. Fruit d'este treball és la celebració en 1967 de l'Estatge Llengua i Cultura a Sant Pau d'Albocàsser.

Les línies de treball tenien com a nucli l'amor a l'alumnat i la defensa dels seus interessos, necessitats, possibilitats i la seua llibertat. Les tècniques més importants que promouen són el dibuix i la pintura com a motivació per a la realització personal, el text lliure, les pròpies conferències adaptades al context i edat, i l'autoavaluació. Respecte al model d'escola, el concreten de forma detallada:

- Serà l'escola de tota la comunitat i no d'una classe privilegiada.
- Utilitzarà en la programació els interessos i les necessitats de la comunitat on se situa.
- Practicarà i fomentarà la democràcia en totes les activitats escolars.
- Farà viure als infants projectes de cooperació amb la comunitat.
- L'escola del País Valencià deurà fonamentar-se en la cultura i la llengua del poble. La llengua vehicular no pot ser cap altra que la materna. El moment d'introduir a l'escola una altra llengua a part de la materna s'haurà de precisar dintre d'unes normes suficientment àmplies per a no vulnerar la psicologia de l'infant.
- Els membres de la Secció són lliures de practicar dintre de la seua escola qualsevol mètode pedagògic, sempre que no porte implícit la violació dels principis anteriors, així com els drets dels infants que nosaltres reconeixem com a veritable lletra del dret internacional de la infància.

I finalitza assenyalant que el mestre i la mestra són les persones responsables de la tasca educativa amb una participació directa en l'organització, i no solament com a transmissors del procés educatiu. Afegix que tenen dret al respecte de la seua dignitat humana, garantida per uns mitjans econòmics suficients, i un perfeccionament professional permanent.

I CONGRÉS DELS MOVIMENTS DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA (1982)

Des del dia 5 fins al 10 de desembre (1982) es va celebrar el I Congrés dels Moviments de Renovació Pedagògica a Barcelona. La petita història d'este esdeveniment té el seu origen en una sèrie de trobades entre el MEC i els Moviments de Renovació pedagògica, a través dels quals el Ministeri va indicar el seu desig d'establir una relació amb estos collectius amb un doble objectiu: estimular les seues activitats de renovació i perfeccionament del professorat mitjançant subvencions i altres ajudes i convertir-los en interlocutor vàlid, capaç de realitzar una contribució activa en tot allò relacionat amb el com i quan de la renovació pedagògica.

L'intent d'abastar quasi la totalitat de les qüestions normalment tractades a les Escoles d'Estiu, alhora d'avançar en el procés organitzatiu i de relació amb l'Administració, va donar lloc a un programa excessivament dens, que ha estat criticat en les valoracions realitzades al final de la setmana.

Es va dividir la temàtica en tres grans blocs: professorat, escola i moviments de renovació pedagògica. Es van presentar 167 ponències i 170 comunicacions i per a realitzar la discussió vaig subdividir els assistents en set comissions dedicades als temes següents: bases pedagògiques; formació del professorat; tipus d'escola i educació compensatòria; escola rural; moviments de renovació pedagògica; nivells d'educació i currículums escolars. Com indica esta breu descripció del contingut, el Congrés va tindre un caràcter híbrid, barreja d'investigació científica, d'una banda, i d'organització i política educativa, de l'altra.

UN CONGRÉS QUE OBRI PORTES

No obstant, reconeixent les crítiques justificades quant a l'organització i el plantejament inicial, cal afirmar que el Congrés ha representat un fet molt positiu que obri perspectives falagueres per al futur. El fet que 69 col·lectius de totes les comunitats autònòmiques, excepte una, estigueren representades és important en si mateix.

Des del principi ha existit un clima de gran susceptibilitat quant a les relacions amb l'Administració i un enorme temor de perdre autonomia i, com a contrapartida a les molt necessàries subvencions, s'ha patit una instrumentalització per part del MEC. En discutir estes qüestions s'ha posat gran empena a conservar la independència i autonomia dels moviments, alhora que es participa plenament.

Es van posar de manifest els diferents nivells d'estructuració, experiència històrica, activitats i maduresa dels diferents col·lectius. Esta disparitat no té perquè ser obstacle en el procés organitzatiu.

Una altra qüestió, molt debatuda en la comissió dedicada a definir els moviments de renovació pedagògica, va ser la insistència que els moviments o col·lectius no tenen l'exclusivitat de la renovació, sinó que en formen part, juntament amb associacions de pares, alumnes, sindicats i altres moviments socials, d'un col·lectiu que és el que ha d'anar cap a la transformació del sistema educatiu i realitzar l'objectiu de l'escola pública.

CAP A L'ESCOLA PÚBLICA

En este sentit, en el Congrés es va reconèixer la funció dels sindicats a l'hora de plasmar reivindicacions relacionades amb els objectius de la renovació pedagògica i lluitar per la seua consecució, alhora que es va veure necessària una interrelació més intensa.

De tota manera, com es va expressar en la Taula Redona sindical, que va ser seguida amb interès per un nombrós públic, la Federació de CCOO comprén la necessitat d'assumir moltes de les reivindicacions dels moviments. En el sentit ampli de la lluita per l'escola pública, tots formem part d'un gran moviment i el sindicat ha de ser especialment sensible a la necessitat de donar-li contingut pedagògic.

Els congressistes van fer una valoració autocrítica de les seues pròpies activitats a les Escoles d'Estiu, i van constatar una tendència recent a caure en el didactisme. Reivindicaren la tornada a un intent d'aprofundir en una visió més global i intentant elevar a teoria alguns dels ensenyaments adquirits en l'experiència escolar.

CONTINUAR TREBALLANT

En algunes comissions es van estudiar aspectes de la LODE amb una postura molt crítica, fins i tot s'arribà al rebuig d'alguns dels seus plantejaments en relació amb la gestió i funcionament democràtic i la llibertat de càtedra del professor.

Una actitud autocrítica positiva va inspirar la majoria de les valoracions presentades per les delegacions per comunitat autonòmica, tot i que quasi tots van coincidir que en el seu conjunt el Congrés havia estat una experiència positiva malgrat les deficiències ja assenyalades

Extracte de la valoració del 1r Congrés feta per Pamela O'Malley (impulsora de la renovació educativa i sindicalista a Espanya durant la dictadura i de la reforma educativa en arribar la democràcia).

M.R.P. Col·lectiu d'Ensenyants de la Ribera

EL COL·LECTIU D'ENSENYANTS DE LA RIBERA CODERI

ELS ORÍGENS

Els inicis del CODERI se situen en plena època de transició democràtica i de fervor renovador en l'educació. A partir de les I Jornades d'Ensenyament en Valencià de la Ribera de l'any 1989, un grup de professionals de l'ensenyament veuen la necessitat de coordinar-se per a impulsar la renovació pedagògica i decidixen crear el Col·lectiu d'Ensenyants de la Ribera (CODERI), destinat a convertir-se en capdavanter de la renovació educativa i la defensa per l'escola pública, popular i valenciana a la comarca.

La comissió gestora formada per Joan Andrés, Lluís Cases, J. Ramon Torres, Guadalupe Palau, Roger Pons, Enric Ramiro, Vicent Sampedro, Eloïna Artés, Josep Vercher i Miquel Oviedo va signar els estatuts de l'associació el 21 d'octubre de 1989 al C. Públic Evaristo Calatayud de Montserrat. Quan foren aprovats per l'Administració el 25 d'abril de 1990 establiren la seu social al C. Públic L'Alcocera de Polinyà de Xúquer.

Segons els Estatuts, els objectius són els següents:

- a) Propiciar el procés de creació d'una escola pública, popular i valenciana de qualitat i d'acord amb la realitat de cada poble que treballa per la normalització de la llengua i la cultura.
- b) Inserir l'escola en el medi sociocultural amb una orientació inequívoca vers els interessos de les classes populars.
- c) Tractar d'aglutinar els treballadors de l'ensenyament i d'altres persones i institucions amb incidència en el camp educatiu.

- d) Promoure la investigació en temes educatius, fomentant grups de treball permanents, on l'anàlisi ideològica i social que transforme l'escola siga patent i on l'activitat docent esdevinga d'un caire marcadament científic amb una metodologia moderna i activa.
- e) Defensar (o si és el cas, donar-los suport) els plantejaments complementaris o alternatius als projectes de l'Administració que afecten el sistema educatiu.
- f) Elaborar materials didàctics per a utilitzar en l'aula.

Per a aconseguir els esmentats objectius, el CODERI proposa les activitats següents:

- a) Realitzar, promoure i divulgar investigacions i estudis socials i pedagògics sobre la nostra realitat.
- b) Realitzar, promoure i divulgar investigacions i experiències didàctiques sobre diverses àrees de l'ensenyament.
- c) Realitzar cursos de formació i renovació pedagògica al professorat.
- d) Realitzar tallers, debats, seminaris, activitats lúdiques i festives de recuperació de la nostra cultura popular.
- e) Contactar amb altres MRP i institucions.
- f) Promoure iniciatives de valencianització a l'escola i fer un seguiment i avaluació d'este procés.
- g) Potenciar els intercanvis escolars (correspondència, visites...).
- h) Qualsevol altra activitat que puga complementar les anteriors i que facilite el compliment dels objectius de l'associació.

FUNCIONAMENT I EVOLUCIÓ

L'organització del col·lectiu està bàsicament conformada per dos elements: l'Assemblea i la Comissió Permanent:

L'Assemblea

Aglutina a totes les persones sòcies amb dos condicions per a la permanència: haver-se inscrit en alguna activitat durant el curs escolar present i estar al corrent en el pagament de les quotes durant el mateix període. La convocatòria es fa a través de la Comissió Permanent o per un terç de les persones sòcies amb un ordre del dia i una antelació de set dies, i queda vàlidament constituïda amb la presència de la meitat més un, en primera convocatòria, o sense un nombre determinat durant la segona convocatòria. Les funcions específiques són aprovar les conclusions del curs, vehicular la participació, triar els representants en la Comissió Permanent, ser informada dels projectes i activitats que es realitzen, aprovar els pressupostos i controlar l'activitat i gestió de la Comissió Permanent.

Per a ser-ne membre, cal estar d'acord amb els objectius i activitats a realitzar pel col·lectiu i pagar la quota corresponent. Les persones sòcies extraordinàries col·laboren i donen suport pedagògic, econòmic o d'altres tipus al col·lectiu.

Totes les persones sòcies tenen els drets habituals d'elegir i ser elegides, tindre veu i vot en l'assemblea, prendre part en les activitats i fer ús dels serveis del col·lectiu, demanar i rebre tota la informació que es considere, formar grups i fer ús dels locals i mitjans. Els deures són complir els Estatuts i acords, col·laborar en les finalitats del CODERI, participar en les activitats i vetlar pel bon funcionament i la imatge pública.

La Comissió Permanent

Està conformada per:

Les persones elegides per l'Assemblea en candidatures obertes i lliures i són triades segons el nombre de vots:

- La Presidència, que pot ser designada de forma consecutiva una sola vegada. Té com a funcions la de dirigir i representar legalment l'MRP, presidir els debats, convocar les reunions i visar les actes i els certificats.

- La Vicepresidència, que substitueix l'anterior per malaltia o absència, i els vocals que determine l'Assemblea.
- Tresoreria, que custodia i controla els recursos.
- Secretaria, que redacta, signa i custodia les actes, autoritza i redacta les certificacions i es fa responsable del llibre-registre dels membres.
- Les persones proposades per a representar cada grup de treball.

La Comissió es reuneix una vegada al trimestre de forma ordinària i quan ho demana almenys un terç dels seus membres. Ocasionalment, pot formar subcomissions especials per a l'organització de determinades activitats. Les seues facultats són:

- Exercir la representació de l'MRP.
- Comparéixer davant els organismes públics per a les accions legals.
- Proposar a l'Assemblea la defensa dels interessos de tots.
- Convocar l'Assemblea i controlar els acords.
- Presentar el balanç dels comptes i realitzar els pressuposts.
- Gestionar subvencions, ajudes i recursos.
- Obrir comptes bancaris amb firmes mancomunades.
- Resoldre provisionalment qualsevol imprevist fins a l'Assemblea següent.
- Aprovar la incorporació de grups de treball.

Grups de treball del CODERI

S'han constituït al llarg de la seua trajectòria educativa diversos grups de treball. El primer que inicià les seues activitats fou el grup Soliguer, que ja tenia una clara trajectòria abans de constituir-se el CODERI. Inmediatament començaren a funcionar el grup de Llenguatge El Calaix de les Paraules, el d'Idiomes Moderns i el d'Informàtica. Un poc més tard, s'afegí el de Gastronomia; tots començaren a funcionar durant el curs 88-89.

L'any següent se n'afegiren tres més: Escoletes Infantils, Gestió de Centres i Matemàtiques.

Els grups s'han estat formant a partir dels interessos i necessitats del professorat, són autònoms quant al seu funcionament, temàtica, horari i llocs de reunions, sempre seguint els principis educatius del Estatuts del col·lectiu i les idees pedagògiques dels MRP. Durant els 30 anys d'existència del CODERI han estat els següents:

- **Grup d'experiències SOLIGUER**, amb seu al CP El Convent d'Alberic i al CP L'Alcocera de Polinyà de Xúquer.
- **Grup de Llenguatge EL CALAIX DE LES PARAULES**, amb reunions al CC. M. Auxiliadora d'Algemesí, CP Evarist Calatayud de Montserrat i CP Sanchis Guarner de la Pobla Llarga.
- **Grup d'Idiomes Moderns (francés-anglès) BABEL**, al CP Sanchis Guarner de la Pobla Llarga.
- **Grup d'Educació Física SAMBORI** amb seu al CP Heretats de l'Alcúdia.
- **Grup ULLJD** al CP Víctor Oroval de Carcaixent.
- **Grup de formació i orientació laboral FOL**, a l'IES Arabista Ribera de Carcaixent.
- **Grup d'Informàtica POAL 5.0** amb el centre d'activitat al CP Ausiàs March d'Albalat de la Ribera.
- **Grup de GASTRONOMIA** amb el seu nucli central al CP Pepita Greus d'Alginet.
- **Grup de la PAU** al CP Pintor Teodor Andreu d'Alzira.
- **Grup EL RACONET** amb seu a l'Escoleta Infantil de Cullera.
- **Grup de GESTIÓ DE CENTRES**, al CP Evaristo Calatayud de Montserrat.
- **Grup LES ABELLES DE LA MEL** al CP Trullàs de Benifaió.
- **Grup de MATEMÀTIQUES**, al CP Francesc Pons de Carcaixent.

La Junta directiva actual està formada per: **Joan Andrés, Francesca Talens, Pere Calpe, Josep Ramon Torres, Guadalupe Palau, Lluís Cases, Pepa**

López, Josep V. Bataller, Imma Castelló, Rosa Martínez, Vicent Ginestar i Roger Pons amb la presidència de Carme Congost.

El col·lectiu disposa d'una seu permanent a Polinyà de Xúquer gràcies a l'Ajuntament de la localitat, on es fan habitualment les reunions generals i es manté l'arxiu històric amb les principals publicacions que s'han realitzat.

PROTOACTIVITATS CODERINES

Quan es parla amb propietat de protohistòria, es considera allò que forma part de la consciència col·lectiva com a històric, encara que no hi ha documents que puguen avalar-ho. En el nostre cas emprem el vocable per a designar allò que es pot considerar història del CODERI, encara que el col·lectiu no existira formalment.

L'impuls que se li va donar a l'ensenyament en valencià a la comarca fou el fulminant que encengué l'espurna pedagògica latent que sentíem moltes persones dedicades a l'ensenyança. Algunes estàvem buscant respostes a les inquietuds pedagògiques a l'MCEP⁷, d'altres a les Escoles d'Estiu, o a l'institut valencià d'escoles rurals l'IVER⁸, i quasi totes als cursets de formació que la Conselleria organitzava per a la implantació de l'ensenyament en valencià. Una de les activitats en la qual participàrem fou la I Trobada d'Ensenyament en Valencià, que es feu a Benifaió en 1986. Per a organitzar-la es creà la Coordinadora⁹, que en 1987 convocà la I Escoleta de la Tardor a Alzira.

La resta dels MRP del PV convocaven Escoles d'Estiu a juliol, però a nosaltres ens venia millor fer-la a l'inici de curs i la convocàrem a setembre, quan s'inicia la tardor. El diminutiu ens semblà més entranyable però també volíem emmarcar-nos en allò que portaven fent els altres MRP des del 1976.

Cal remarcar que la I Escoleta de la Tardor, enclavada dins de la Coordinadora, representava a tota la comunitat educativa, no se circumscrivia exclusivament a l'àmbit escolar, sinó que abastia moltes altres facetes de la cultura valenciana. Calia mostrar que l'espai geogràfic i lingüístic en el qual ens movíem tenia riquesa i validesa acadèmica. Realitzàrem ta-

7. Moviment Cooperatiu d'Escola Popular.

8. Institut Valencià d'Escoles Rurals.

9. Coordinadora d'Escoles d'Ensenyament en Valencià de la Ribera hui ha substituït Escola per Centres.

llers i conferències dirigides a donar un marc social, lingüístic i pedagògic a l'Escola Valenciana. Entre el 10 i el 13 de setembre, el Col·legi Públic Tirant lo Blanc d'Alzira va omplir les vesprades i fins i tot les nits, amb un munt de persones de la comarca sensibilitzats per la necessitat d'impulsar allò que demanaven des de feia temps, és a dir, l'ensenyament en la llengua de la Ribera, que no és altra que la forma genuïna que tenen els valencians de parlar el català. Cal remarcar, entre altres, la presència del mestre de mestres Gonçal Anaya, el sociòleg Josep Vicent Marqués, el ceramista Xavier Claur o el concert que ens va oferir el músic Joan Aymerich.

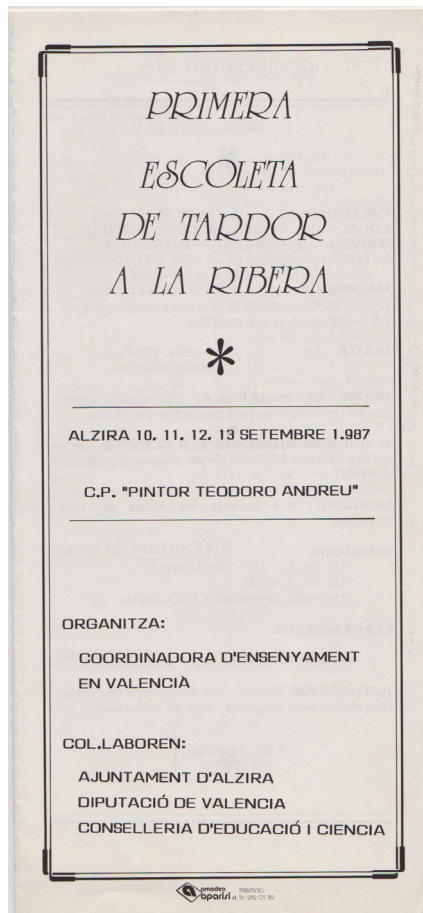
Dos anys més tard, al febrer de 1989 s'organitzaren a la Casa de la Cultura de l'Alcúdia les I Jornades d'Ensenyament en Valencià de la Ribera. La Coordinadora d'Escoles d'Ensenyament en Valencià (EV) s'estava consolidant, i entre altres ponències se'n feu una sobre renovació pedagògica, en la qual es va parlar de la necessitat de la creació del CODERI.¹⁰ A partir d'este moment, es va prendre el compromís d'organitzar un MRP¹¹ a la Ribera. L'èxit de convocatòria de la I Escoleta de la Tardor del 87 ens esperonà a continuar realitzant més activitats pedagògiques durant els anys 1988 i 1989. A partir d'octubre de 1989 el CODERI començà formalment com a tal la seua història. Es constituïren diferents grups de treball temàtics de forma que, en 1990, quan s'oficialitzaren els estatuts del CODERI ja n'hi havia huit constituïts que formaven part del col·lectiu: Soliguer, Babel, El Calaix de les Paraules, Matemàtiques, El Raconet, Poal 5.0, Gràfic i L'Eixam. Més endavant aniran creant-se nous grups, fluctuant i renovant la seua trajectòria en funció de les necessitats del moment.

Abans de decidir-nos a organitzar una escola d'estiu com els altres MRP del País Valencià, realitzàrem diverses activitats que ens anaren donant confiança i ressò a la comarca. Als mesos de maig i juny muntarem la I Setmana de l'Àrea d'Experiències a la Casa de la Cultura de la Pobra Llarga. Companys i companyes ens presentaren diverses activitats que venien a omplir de continguts les classes de Coneixement del Medi en valencià, una aposta de la Conselleria per a ampliar la utilització de la llengua autòctona en totes les escoles del territori. Esta es veuria més tard

10. Col·lectiu d'Ensenyants de la Ribera.

11. Moviment de Renovació Pedagògica.

reforçada pels diferents models que proposaren V. Pasqual i V. Sala¹² sota l'epígraf de “model d'incorporació progressiva”, ja que als centres d'àmbit lingüístic valencià, com ho explicà en la sessió del 29 de maig el cap del Servei d'Ensenyament en Valencià d'aleshores, Joan Peiró, calia impartir almenys a partir de 3r de primària l'àrea de C. del Medi en la nostra llengua. En les Jornades es parlà de la reforma i desenvolupament curricular al cicle superior, l'MCEP ens presentà l'experiència “La ciutat i el poble com a eines de treball”, del col·lectiu de mestres de la Safor i del camp de Morvedre. Els membres del CODERI presentaren experiències per al cicle superior d'EGB. També es realitzà una exposició de materials.

12. PASCUAL GRANELL, V. i SALA BOU, V, *Un model educatiu per a un sistema escolar amb tres llengües*, Generalitat Valenciana, València, 1991. Un llibre impossible de trobar en les llibreries perquè hauria d'estar en totes les llibreries dels centres educatius valencians. Estaria molt bé que la Generalitat el tornara a publicar per aclarir una mica les prioritats a l'hora de dissenyar el PNL i que ens deixàrem de fer experiments estranys.